

2007 m. birželio 15 d.

Nr. 22 (756)

Eina nuo 1988 m.
spalio 28 d.

Birželio 16 d. Vilniuje įvyksianti mokslinė konferencija "Komunizmą – į tarptautinį teismą" yra tarptautinės akcijos sudedamoji dalis. Šios tarptautinės akcijos esmė – vienu metu panašias mokslinės antikomunistines konferencijas surengti įvairiose Rytų ir Vidurio Europos valstybėse, nukentėjusiose nuo komunistinių režimų ir sovietinių okupacijos.

"Pagrindiniai šios akcijos bruožai: nacionalinės konferencijos, įvyksiančios tą pačią dieną, t.y. 2007 m. birželio 16-tą, pagal tokias pačias darbotarkes. Konferencijose padarytų pranešimų pagrindu bus išleistas bendras leidinys anglų kalba. Jis bus platinamas įvairių valstybių valdymo institucijoms, tarpvalstybinėms institucijoms, nacionalinėms bibliotekoms", – šios akcijos sumanytojų vardu aiškino Vytautas Miliauskas.

Pasak organizatoriu, tokios tarptautinės antikomunistinės akcijos tikslas – at-

Antikomunistinei Europos armijai vis dar tebevadovauja lietuviai

skleisti žmonijai ir žmoniškumui padarytus komunistinių režimų nusikaltimus, teisiškai juos įvertinti, užkirsti kelius nežmoniškos ideologijos restauravimo galimybėms, siekti, kad būtų atlyginta valstybėms ir jų piliečiams padaryta žala. Pats akcijos pavadinimas - "Komunizmą – į tarptautinį teismą" – signalizuoja, kad pagrindinis akcijos tikslas yra siekti tarptautinio komunistinės ideologijos ir jos pagimdytų totalitarinių režimų oficialaus nuteisimo ir pasmerkimo.

Patyruosioms komunistinę priespaudą Lietuvai ir kitoms Rytų ir Vidurio Europos šalims, dabar jau tapusioms Europos Sajungos narėmis, atsiųvė naujos galimybės reikalauti istorinio teisingumo ir teisinio proceso, Lietuvoje

jau seniai pavadinto "Niurnbergas II". Naujosios Europos Sajungos narės reikalau senbuves Vakarų Europos šalis pripažinti jų labai skaudžią patirtį ir tai, kad komunizmas yra tokia pati (o gal net ir labiau) antihumanistiška ideologija kaip ir nacizmas. Jei būtų pasiekta tokis įvertinimas tarptautiniu mastu, daug lengviau būtų siekti ir žalos atlyginimo už valstybėms ir žmonėms padarytą žalą. Klausimas būtų iškeltas į tarptautinį lygmenį ir jis nebeliktų praktiskai vien tik visuomeninių organizacijų, vienijančių nukentėjusių nuo komunistinių režimų, rūpestis.

Tad įsitraukti į šią tarptautinę akciją buvo pakviestos net 18 šalių visuomeninės organizacijos. Iki šiol į šį kvieti-

mą atsiliepė 10 šalių atstovai. Lenkijos ir Vokietijos atstovai atsisakė joje dalyvauti. Lenkija nedalyvavo ir 2000 m. Vilniuje vykusiam Tarptautiniame kongrese "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas" ir Visuomeniniame tribunale. Tąkart į Vilnių buvo atvykęs tik eksprezidentas L. Valensa su palyda kaip privatus asmuo. Ir dabar lenkų visuomeninė organizacija atsakė esą pas juos veikia Istorinės atminties institutas, kuris ir organizuoja tokius renginius. O vokiečiai pasiteisino esą jų organizacijų nariai yra per silpni, nebeturintys pakankamai jėgų organizuoti tokį renginį. Tačiau kitos šalys sutiko dalyvauti. Be Lietuvos tokias konferencijas surengs Latvija, Estija, Albania, Makedonija, Ukraina, net

Ingrida VĖGELYTĖ

Baltarusija, kur šiai konferencijai organizuoti susitelkė net keturios vietinės organizacijos. Taip pat akcijoje dalyvaus ir Slovakija. Teisingiau – ji jau "sudalyvavo": dėl techninių kliūčių jie negalejo surengti konferencijos birželio 16 d., tad neatidėliodami tai padarė daug anksčiau – gegužės 11-ąją.

Lietuvos organizacinio komiteto, kuris ir yra šios tarptautinės akcijos sumanytojas, pirmininkas Vytautas Miliauskas dėl neatsiliepusių 8 šalių "Tremtiniui" teigė esą optimistiškas.

"Kvietimai buvo išsiųsti 18 šalių organizacijoms. 10 šalių atstovai atsiliepė, o 8 – ne. Tačiau tai, kad jie neatsiliepė, dar nereiškia, jog nedalyvauja tarptautinėje akcijoje. Néra garantijos, kad tie, kurie neatsiliepė, nieko nedarys. Tačiau taip pat néra garantijos, kad jie tokias konferencijas surengs", – spėliojo V. Miliauskas.

(keliamas į 2 psl.)

Vilius BRAZENAS

Atsikratykime "demokratijos"

Nudžiugau užtikęs spaude ("Lietuvos Aide", 2007 m. kovo 26 d., Nr. 69) dr. Darijaus Beinoravičiaus straipsnį "Demokratija ar pseudodemokratija", išpėjantį apie galimą kladinantį ir net klasingą žodžio "demokratija" naudojimą. "Nedaug kas bedrysta viešai abejoti demokratijos privalumais, jos principams viešai skelbia savo ištikimybę pačios įvairiausios valstybės", – taikliai nurodo dr. D. Beinoravičius pačioje straipsnio pradžioje. Primena net tokius "demokratus", kaip raudonuosius khamerius, kurie 1974–1979 m. išžudė "pusantro milijono žmonių (ketvirtadalį Kambožos gyventojų)".

Autorius, Mykolo Riomerio teisės universiteto docentas, ko gero nežino, kad Vakarų Europos ir JAV akademiniuose sluoksniuose ("geroje kompanijoje"), tarp "liberalių" ir dar labiau sumarksėjusių akademikų, apie raudonuosius taip nekalbama. Apie komunistus – "arba gerai, ar-

ba nieko".

Tačiau dėl to, kad "demokratija" tinka net tokiai gaujai, kaip khamerai, Lietuvoje pagaliau dėmesys atkreiptas ir iš mokslinio kampos. Iš publicistinio – bandyta trimituoti jau daug metų. Dr. D. Beinoravičius gal kam nors įtikimiau, negu koks politikos "sirgalis", nurodo, kas sujaukia mūsų žinovų diskusijas spaudoje ir eteryje. Jis sako: "Todėl, nepaisant pagrįstų pretenzijų į universalumą, demokratija vis dar lieka labai miglotai idėja, kurią kiekvienas suprantą skirtingai".

Tai moksliškas idiotiškos padėties apibendrinimas nieko neišrišančiose politinėse diskusijose. Kaip publicistas seniai priėjau nuomonės, jog žodis "demokratija" pavertė daugelį (ne tik mūsų) politologų, žurnalistų politinėmis papūgomis. Papūga, išmokusi porą žodžių, kartoja juosvisur – tinka ar netinka. Lietuviams dažniausiai vietoj demokratijos tikliau tiktų gra-

žus lietuviškas žodis "savivalda", kaip priešingybė tironijai ar diktatūrai. Tačiau ir šis kai kieno klaudingai naudojamas vietoj "savivaldybių" (rinkimuose). Juk negali būti monarchijos, anarchijos, respublikos, diktatūros rinkimų. Demokratija brukamas net JAV vietoj "laisvi rinkimai" ir net vietoj "Respublika". JAV Konstitucijos architektai griežtai pasisakė prieš demokratiją, kaip prieš laisvei pavojingą sistemą.

Politinės papūgos, kurios politikoje, atrodo, žino tikvieną žodį – "demokratija", nuolat lyg plaktuku vinį kaldamos, įkala galvon ir paverčia mus visus politinėmis papūgomis. Kartais net nesusivikiame, kad kalbame lyg mėnulio permainų paveikti. Nežiūrint visų kalbų apie "Vakarų demokratijas", demokratijos niekas nerai nei JAV, nei Europoje, kiek eurų ar dolerių už tai kas pasiūlytų. Yra visko, tik ne demokratiją.

Gaila, kad dr. D. Beinoravičius sustojo pusiaukelėje, minėdamas "atstovaujamą demokratiją". Tai yra oksimoronas – save paneigiaš paraiškimasis. Jis to nepavadina tikruoju vardu – respublika.

(keliamas į 3 psl.)

Raudonasis birželio košmaras

Lietuva, nepriklausomybės metais gyvenusi taikū, kuriama į gyvenimą, né nepastebėjo, kaip atsidūrė raudonajo slibino pinklėse. Smūgiai į širdį buvo labai skaudūs.

Mokiausi Rokiškio kananinko Juozo Tumo-Vaižganto gimnazijoje. Prisimenu, kaip išgyvenome dėl lietuvių kalbos ir literatūros mokytojos Anelės Krasnickaitės ir gimnazisto Kazio Vaičionio bei kitų suėmimo ir jų kanakinimo. Užtemo saulė, kai 1941 m. birželio 14-ąjį iš Rokiškio geležinkelio stoties padudėjo išsigandusiu, nežinia-

kur vežamų žmonių prigrūsti vagonai. Po kojomis siūbavo žemę nuo žmonių aimanų ir ašarų. Niekas nežinojo, kur ir už ką veža. Birželio 14 d. išvežė Rokiškio gimnazijos direktorių Šalkauską, mokytoją Petrą Blūdžių su šeima, mokytojus Vincą Sabą ir Oną Balnanosytę, Rokiškio apskrities viršininką Jašinską, gydytoją Sipavičių ir kitus. Vežė žmones iš Kamaju, Južintų, Ragelių, Obelių, Juodupės, Pandėlio, Čedasų, Kvietkų, Aleksandravėlės ir kitų valsčių.

(keliamas į 4 psl.)

Antikomunistinei Europos armijai vis dar tebevadovauja lietuviai

(atkelta iš 1 psl.)

Galutiniai rezultatai turėtų paaiškėti vėliau, kai bus rengiamas leidinys anglų kalba. Tada ir bus matyti, kurios šalys įsitraukė į lietuvių organizuojamą antikomunistinę akciją, siekiančią istorinio teisiningumo.

Sios tarptautinės akcijos ir Vilniuje įvyksiančios konferencijos organizatoriai yra keturios Lietuvos visuomenės organizacijos – Lietuvos laisvės kovos sąjūdis,

Lietuvos politinių kalinių sąjunga, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija ir Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga. Šis renginys yra Tarptautinio kongreso "Komunizmo nusikaltimų įvertinimas", Visuomeninio tribunolo, (2000 m.) ir Tarptautinės mokslinės konferencijos "Vilnius 2005" darbų tėsinys. Belieka pasidžiaugti, kad šiam sunkiame darbo bare lieťuviai vis dar lyderiauja.

Mokslinė konferencija „Komunizmą – i Tarptautinį tribunolą”

Birželio 16 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių bendrija, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Lietuvos laisvės kovos sąjūdis ir Lietuvos politinių kalinių sąjunga rengia mokslinę konferenciją „Komunizmą – i Tarptautinį tribunolą”. Konferencija įvyks Vilniaus universiteto Didžiojoje Auloje.

Programa

10 val. – konferencijos organizacinio komiteto pirmininko Vyto Miliausko sveikinimo žodis;

10.10 val. – svečių žodis;

10.30 val. – „Iš tarptautinio bendradarbiavimo teisiškaivertinant komunistinius nusikaltimus“ (prof. Vytautas Lansbergis, Europos Parlamento narys);

10.45 val. – „Nacių ir komunistinių režimų nusikaltimų žmoniškumui vienodo vertinimo problema Europos Sajungoje“ (Petras Baguška, LR teisingumo ministras);

11 val. – „Masinės represijos Sovietų Sajungoje ir Lietuvoje“ (doc. dr. Arvydas Anušauskas, LGRTC);

11.15 val. – „Sovietinių represijų aukos; 1940–1956 m.“ (Teresė Birutė Burauskaitė, LGRTC);

11.30 val. – „Lietuvos ir kitų Vidurio ir Rytų Europos postkomunistinių šalių pastarojo laikotarpio Liustracijosproses eiga“ (dr. Povilas Jakucionis, LR Seimo narys);

11.45 val. – „Demokratijos atsakomybė už teisingumo įgyvendinimą“ (Edmundas Simanaitis, žurnalistas);

12 val. – „Komunistinės, nacistinės ir globalistinės ideologijų lygiagretės“ (hab. dr. prof. Ona Voverienė);

12.15 val. – „Komunizmas – lietuvių tautos valstybingumo naikintojas“ (prof. Antanas Tyla);

12.30 val. – „Atsakomybės už Lietuvos Respublikos okupaciją tarptautinai teisiniai pagrindai“ (doc. dr. Dainius Žalimas);

12.45–13.45 val. – pertrauka.

13.45 val. – „Tarptautinis Visuomeninis Tribunolas, jo sąranga ir efektyvumas“ (Vytautas Zabiela, advokatas);

14 val. – „Komunizmas – pasaulinis žudynių sindikatas“ (Vilius Bražėnas, rašytojas, publicistas, politologas);

14.15 val. – „Prievertinė visuomenės ateizacija Sovietų okupuotoje Lietuvoje“ (doc. dr. Arūnas Streikus);

14.30 val. – „KGB veiklos metodai – komunistinės Soviėtų Sajungos sistemos atspindys“ (Kristina Burinskaitė, LGRTC);

14.45 val. – „Sovietinio – komunistinio režimo nusikaltimai. Nacionalinio ir tarptautinio įvertinimo perspektyvos“ (Ronaldas Račinskas, Tarptautinės komisijos nacių ir sovietinio okupacinių režimų nusikaltimams Lietuvoje įvertintivydomasis direktorius);

15 val. – „Baigiamasis Mažosios Lietuvos gyventojų genocidas“ (Vytautas Šilas, Mažosios Lietuvos Reikalų Tarybos pirmininkas);

15.15 val. – rezoliucijų aptarimas, priėmimas.

16 val. – baigiamasis žodis.

Atviras laiškas valstybės Prezidentui Valdui Adamkui

Kreipiuosi į Jus viešai, nes problema, manau, reikšminga valstybei, o tikimybė, kad ne viešą krepimasi koks nors klerkas samoningu ar nesamoningu nuslėptu, didelė.

„Toks žmogus neturi atsidurti gatvėje.“ Šie Jūsų žodžiai, skirti A. Pociui, verčia mane kreiptis į Jus dėl ne mažiau visiems žinomo Algirdo Petrusevičiaus, atsidūrusio... kalėjime.

Nepažįstu A. Pocius. Iš žiniasklaidos ir daugelio žmonių apie A. Pocių teko girdėti daug blogo ir beveik nieko gerio. Bet jei Jūs jį vertinate ir globojate, matyt, žinote kažką, ką nežino kiti. Taip kartais būna.

Algirdą Petrusevičių pažįstu nuo jaunystės. Drauge teko suvalgyti ne vieną pūdą druskos. Apie Jonuopelnus ir auką Tėvynėi galėčiau pasakoti labai daug. Bet ar reikia? Juk tai gerai žinoma. Todėl paminėsiu tik keletą dalykų, apie kuriuos žiniasklaida ir interneto komentatoriai arba tyli, arba kalba iškreiptai.

Jei Algirdas Petrusevičius gabumus ir energiją būtų naujojės ne kovai už Tėvynės laisvę ir nepriklausomybę, o savo asmeninių poreikių tenkinimui, tai šiandien būtų ne biednesnis už A. Brazauską, R. Pakšą, V. Uspaskichą ir panāsius, ir ne kalėjime sėdetų, bet irgi megautuši Ispanijos ar Egipto saule. Bet Tėvynės meilė ir teisingumo troškimas neleido Jam nei sukaupti bankuose santaupų, nei įsigytį vertingų akcijų. Visas jo nekilnojamasis turtas – kukių bakūžė Kauno pakraštyje. Užtat yra labai daug Jam dėkingų dorų žmonių, kuriuos sunkią valandą rėmė širdies šiluma ir sunkiai uždirbtomis lėšomis.. Sunkiai uždirbtomis, nes čekistai už sieki tapti laisvės kovą Lietuvoje, Mordovijos lagerje nupjovė dešinę ranką, o po 13 metų grįžusiam į Lietuvą neleido dirbtį ir uždirbtį pagal sugebėjimus ir jėgas. Net su pirmus žingsnius žengiančia neprisklausomybės keiliu Lietuvos valstybe Jis dalijosi kukliu būstu (ne nuomojo, o dalijosi veltui!) – Jo namuose veikė slapta valstybinė ginklų gamybos įmonė „Vytis“. Didžioji dalis 1991 m. Parlamento gynybai naudotų priemonių: ginklų, sprogmenų, „Molotovo kokteilii“, paženklinti vienintelės Algirdo Petrusevičiaus rankos pirštų atspaudais.

Artejant 1996 m. Seimo rinkimams, gausias Tėvynės gynėjų gretas jungianti visuomenės nuomonė, kad Jis buvo išprovokuotas, bet dėl įstatymų netobulumo ar teisėsaugininkų nenoro bei nesugebėjimo nenuteistus, o Algirdo Petrusevičiaus neamnestuositė, tai daug kam galikilti abejonė, ar nesulaužta Jūsų prezidentinė priesaika.

meninė Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjunga pasiūlė konservatoriams savo kandidatų sąrašą papuošti nepartinio Jūs organizacijos vadovo Algirdo Petrusevičiaus pavarde. Konservatoriai pasiūlymą priėmė ir Algirdą Petrusevičių įraše 46 numeriu. Gi rinkimų metu rinkėjai, reitinguodami kandidatus, Algirdą Petrusevičių stumtelėjo į 20 vietą. Nė vienos partijos nė vienas kandidatas nebuvavo taip ženkliai rinkėjų pastebėtas, kaip tai buvo padaryta su Algirdu Petrusevičium, nors jokios asmeninės rinkiminės kampanijos Jis nevedė nei pažadais, nei dovanomis. Tai liudija, koks Jis populiarus, gerbiamas ir mylimas daugelio žmonių.

Valstybė, kuri nebrangina ir nesaugoja tokius piliečių kaip Algirdas Petrusevičius, yra sunkiai serganti valstybė. Valstybės specialiųjų tarnybių tiesioginė pareiga – valstybei vertingus, brangius, svarbius žmones saugoti ir ginti nuo nusikaltelių, provokatorių, svetimų įtakos agentų. Deja, Lietuvos VSD (vargu ar be A. Pocius žinios) bei prokuratūra eilę metų eikvojo daug jėgų, laiko ir valstybės lėšų siekdami išprovokuoti Algirdą Petrusevičių pažeisti įstatymus. Pagaliau savo tikslą pasiekė, kai VSD provokatoriumi sutiko būti buvęs Algirdo Petrusevičiaus kovos už Tėvynės reikalus bendražygis Albertas Miceika. Drįstu garantuoti, kad išprovokuoti Algirdą Petrusevičių nebūtų pasisekė, jei provokatoriaus vaidmuo būtu pavestas kam nors iš nusikalstamojo pasaulio. Žinau, pripažiustu ir pritariu, kad žmonės privalo laikytis įstatymų ir nepasiduoti jokioms provokacijoms. Bet juk tai idealas, siekiamybė! Gi realiaime gyvenime, sakoma, ir šventasis per dieną 12 kartų nusiužengia.

Šiandien Lietuvos valstybės laiškas valstybės Prezidentui Valdui Adamkui

aktualesnė darosi Adomo Mickevičiaus poemoje „Ponas Tadas“ išsakyta pranaštė: „Lietuvai visuomet reikės geležies ir girių“.

Moraliniai ir kriminaliniai pelėsiai dvokiančioje atmosferoje Algirdas Petrusevičius padėjo buvusiam Tėvynės gynėjui (tapusiam Juudu) du dujinius pistoletus perdibti į kovinius, kuriais Miceika žadėjo apginkluoti kaimo senukus, norinčius apsiginti nuo banditų.

Algirdas Petrusevičius pripažsta savo kaltę (aš tvirtinu, kad Jis ne nusikalsto, o tik suklydo). Peraukėti Jo nereikia. Kalėjimo pagalba įrodinėti ir aiškinti, už kokius darbus kokie būna atpildai – nesamonė, nes Jis jau garbas amžiaus, protinges ir turi pavydėtinai turtingą gyvenimo patirtį. Laisvės, žmoniškumo, tiesos priešininkai Jis jau kaičio 13 metų nepalyginamai siaubingesnėje nelaisvėje nei migloje klaidžiojantis Lietuvos teismas priteisė Jam dabar. Neįmanoma, kad Algirdą Petrusevičių kas noris sugebėtų dar kartą išprovokuoti pažeisti įstatymus! O Lietuvai ir artimiesiems Jis labai naudingas ir reikalingas laisvas.

Jūsų teiginį, kad A. Pocius neturi atsidurti gatvėje, logiška ir neišvengiama papildyti: „Algirdas Petrusevičius neturėjo atsidurti kalėjime, neturi būti kalinamas ir negali būti net minties apie pensijos bei apdovanojimų atėmimą.“ Algirdo Petrusevičiaus išprovokavimas ir nuteisimas – purvina dėmė neprisklausomos Lietuvos istorijoje. Ta dėmė teisiškai nuplauti beliko vienintelė galimybė – prezidentinė malonė.

Jūsų žmogiška ir prezidentinė prievolė – būti vienodai teisingu visiems. Jei globosite tik A. Pocius ir kitus, visuomenės nuomone – akivaizdžiai kaltus, bet dėl įstatymų netobulumo ar teisėsaugininkų nenoro bei nesugebėjimo nenuteistus, o Algirdo Petrusevičiaus neamnestuositė, tai daug kam galikilti abejonė, ar nesulaužta Jūsų prezidentinė priesaika.

Nuolankiai prašau, nelaukiant net Aukščiausiojo Teismoverdikto, suteikti Algirdui Petrusevičiui prezentinę malonę, atleidžiant Jį nuo bet kokios bausmės, kad Jo kalinimas neliktų gėdinga dėmė Lietuvos istorijoje ir Jūsų biografijoje.

Liudvikas SIMUTIS,
Kovo 11 Akto signataras,
partizaninio karo dalyvis

Atsikratykime “demokratijos”

(atkelta iš 1 psl.)

Toje sistemoje laisvi žmonės laisvuose rinkimuose išrenka atstovus juos atstovaučius valstybės reikaluiose. Kiek žinau, „respublikos“ šaknys siekia 6-ojo šimtmečio prieš Kristą Graikiją. Pagal užsakymą, išminčius Solonas parašė „Solono įstatymus“ – valdymosi (savivaldos) naują sąvoką – „valdymą pagal parašytą ir pastovų įstatymą“. 454 m. prieš Kristą romėnai pagal Soloną suraše ir priėmė „12 plokščių“, kurios tapo romėnų Konstitucija.

Turbūt ir Solonas netikojo, kad netobuli žmonės, ypač turintys viešosios moralės trūkumą viešojoje moralėje, gali surašyti tobulos savivaldos taisykles. Todėl jis nurodė ir būtinas sąlygas gerai ir teisinių savivaldai: „Kai žmonės klauso valdovą, o valdovai klauso įstatymų“. O aukščiausias įstatymas turi būti Konstitucija, kuri varžo „valdovą“ (valdžią) galią, o ne tautos, žmonių, galių ir teisę išsirinkti ir turėti „įstatymui“ paklusnią valdžią. Gi „įstatymą, jei teisingą, parašo ar patvirtina valdomieji, o ne valdovai. Tačiau valdovą parašyto įstatymo pavyzdžiu buvo veidmaiška „Stalino Konstitucija“: pilietis turėjo visas teises ir laisves (su sąlyga), jei tai nepriestaravo valdžios išleistiems įstatymams. Tuo pačiu principu vadovaujasi ir JTO Visuotinė žmogaus teisių deklaracija, neva užtikrinanti žmogaus teises.

Aišku, kad ir „respublika“ gali būti ir, kaip matome, yra piktnaudžiaujama. Tačiau tokia savivaldos forma gali egzistuoti ir net kai kur egzistuoja. Ji néra, kaip „demokratija“, tik nesusipratimų fantazių kaleidoskopas.

Mūsų tautai atsitiesti įvairose srityse daug padėtų, jei bent iš dalies atsikratytume politinio „demokratinio“ papūgišumo ir imtume kalbėti aiškiai tautos kalba. Bent jau norintieji susikalbėti galėtų susikalbėti.

Pažymėtina, kad dr. D. Beinoravičius minėtame straipsnyje iškėlė kelias kitas su „demokratija“ susijusias negeroves. Vienajų – tiesos ar melo, gėrio ar blogio nustatymas skaitmenimis (balsų skaičiumi). Taipogi jis išsidėmetinai aiškiai nagrinėja rečiai paliečiamą „demokratinės“ lygibės, be prievolės, be pareigų, svertų, žalą. Apie tai jau 1923 m. raše Nikolajus

Berdiajevas Berlyne išleistoje knygoje „Nelygibės filosofija“. Ją į lietuvių kalba (1980 m., prie sovietų!) išvertė dabar gilią ir plačią idėjų vagą režiantis publicistas bei visuomenininkas Algimantas Zolubas. Knygoje gausu ir demokratijos smerkiančių minčių. Viena iš jų: „Atitinkusioje demokratijos idėjoje yra didžiausia žmogaus ir tautos kokybės, dvasinio lygio panieka“.

Be daugybės kitų demokratijos nuodingumą nurodančių pasauliečių yra tai darančių žymiu dvasininkų. 1950 m. Popiežius Pijus XII, kalbėdamas federalistams, nepritari demokratinei sistemai, nes demokratinė lygibė varžo asmeninę laisvę, kaip ir totalitarinė sistema.

Savo archyve užtikau JAV katalikų savaitraščio „The Wanderer“ 1998 m. straipsni, teigiantį, kad Popiežius Jonas Paulius II ir kardinolas Juozapas Ratzingeris buvo išspėję, jog demokratija, kuri paneigia dieviškaijį įstatymą ir suabsoliutina viešąją opinią, ir daugumos sprendimą, sunaikins žmonių bendrijos pagrindą. Net 1991 m. enciklike „Centesimus Annus“ Jonas Paulius II teigė: „Kaip istorija rodo, demokratija be vertybų lengvai išvirsta į atvirą ar šiek tiek užmaskuotą totalitarizmą“.

Net aiškiai žodžiais kalbantys, Tiesos siekiantys geros valios debatuotojai užkliūva už „demokratijos“ nesusikalbėjimą. Tačiau kai debatuose kas nors bando savo mintis paslėpti už miglotų papūgiškų žodžių, neįmanoma atrasti tiesos.

Kadangi Pirmojoje Respublikoje prof. Mykolas Riomeris buvo didis autoritetas, ir ne vien savo išvaizda, didžiuojuosi tuo, kad jis (seniai, labai seniai) buvo VDU rektorius, kai aš buvau studentas. Todėl jo vardo universiteto studentams planavau rašyti „atvirą laišką“ „demokratijos“ klausimui, kad bent šios institucijos studentai nesileistų būti klaudinami žiniasklaidos ir politikos papūgų. Dr. Darius Beinoravičius savo straipsniu su taupė mano triūsą.

Abejoju, ar vertėtų eikvoti voką ir pašto ženkla Lietuvos politikus ruošiančio instituto studentams: juos jau „apšvietė“ ten „politinius mokslus“ dėstantis, žinoma, instituto direktoriaus kvietimu, buvęs LKP geneskas A.M.Brazauskas.

Ko visuomenė laukia iš mūsų teismų

Prof. Arimantas DUMCIUS,
Seimo Žmogaus teisių komiteto pirmininko pavaduotojas

Viena iš teisinį saugumą užtikrinančių sąlygų yra asmens teisė į teisingą teismą. Ją sudaro visuma: teisė į viešą, greitą, nešališką, lygiateisišką ir skaidrų bylos tyrimą ir jos išnagrinėjimą. Dauguma Lietuvos gyventojų mano, kad jų teisė į teisingą teismą yra pažeidinėjama. 2004 m. teismas pasitikėjo tik mažiau nei trečdalį gyventojų, pastaruojamuoju metu jų dar sumažėjo ir nesiekia 20 proc. Svarbiausios nepasitikėjimo priežastys – bylų vilkinimas, šališkumas, viešumo stoka, neobjektyvumas. Kaip pavyzdžiui nurodysiu nepakankamą ir jau 15 metų trunkantį pasipriešinimo ir genocido bylų nagrinėjimą. Per kelionika metų iš 198 tiki 15 bylų perduota apygardos teismams. A. Ramanauskas-Vanago bylos iškiteismiškis tyrimas tėstas tol, kol atsakovas mirė. Neužbaigtą partizanų Aštrauskų ir kitos bylos. 2006 m. pasistumėta tik dėl vienos genocidinės bylos išsprendimo.

Visuomenė nepatenkinta dėl mūsų teismų sistemos uždarumo, atstovavimo teismuose teisių apribojimo ir procedūrinių teismo funkcijų nevisaverčio vykdymo. Pastarajį faktą įrodo bylų prieš Lietuvą laimėjimai Strasbūre. Iki 2007 metų į Europos žmogaus teisių teismą kreipėsi apie 2 400 pareiškėjų. 23 bylose buvo pripažinti mūsų teismų procedūrinių pažeidimai.

Ar vykdant teisingumą dalyvaus visuomenė?

Visuomenės atstovų, tarėjų dalyvavimo teismuose atstumimo procesas prasidėjo 1992 m., po Konstitucijos priėmimo, ir 1993 m. gruodžio 14 d., paskelbus Seimo nutarimą dėl teisinės reformos metmenų ir jų igvendinimo, bei 1995 m. gruodžio 5 d. ir 1999 m. gruodžio 1 d. Konstitucinio Teismo nutarimus. Vėlesniuose dokumentuose, būtent 1998 m. birželio 25 d. teisinės reformos redakcijoje, bei 2001 m. pagal JT Vystymo programą parengtame Žmogaus teisių veiksmų plane, teismo tarėjų institutas tik pa minimas, bet jų įkūrimo planai nevykdomi, apsiribota nedidelės apimties brošiūrėlės išleidimu (2001 m.). Nuo šios problemos sprendimo nusišalino ir praėjusios kadencijos Seimo Žmogaus teisių komitetas. Negana to, naujajame CPK 55, 56 str. labai susiaurintas, sakyčiau, panaikintas nevyriausybinių organizacijų atstovavimas ginant savo na里ų teises teismuose. Paliktas tik profesinių sąjungų atstovo dalyvavimas, kai nagrinėjami teisinių darbo santykiai. Ki-

tais atvejais atstovavimas leistas tik aukštajai teisinių išsilavinimą turintiems asmenims.

Prieš aštuonetą metų Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacijos (LŽTGA) siūlymas įteisinti piliečio kreipimąsi į Konstitucinį Teismą buvo atmetas. Taip pat Seime buvo nepritarta atstatyti asociacijų atstovavimo teismuose teisė.

Pastaruoju metu, dažniausiai vadovaujant teisės specialistams, bandoma stiprinti nuomonę, kad steigti sudėtinės formos (su visuomenės atstovais) teismų sistemą yra netikslinga. Remiamasi tuo, kad mūsų demokratija silpna, pilietinė visuomenė nesusiformavusi, negerbia ir nesiveda vajuoti įstatymais, pakanti korupcijai. „Vilmorus“ sociologiniai tyrimai parodė, kad 52,5 proc. eilinių piliečių pasisako už tarėjų institucijos įsteigimą, tuo tarpu teisininkų grupėje 85,2 proc. sako apie jos nereikalingumą. Tai būsiąs „socialinis eksperimentas“. Tuopaku visose demokratinių valstybių teismų sistemose yra įteisinta bent viena visuomenės atstovavimo forma.

Tai, kas paminėta, ir daugiau visuomenėje sukūrė teisės į teisingą teismą pažeidimų regimybę ir didžiulį nepasitikėjimą teismais. Kyla klausimas, ar dabartinė teisės sistemos pertvarka gali sugrąžinti jos prestižą? Manau, kad galėtų, jeigu visuomenės atstovai būtų protingai įtraukiami į teisingumo vykdymą ir koreguojamas teisinis mechanizmas. Tam būtina politinė valia ir teisingi sprendimai. Šiuo metu svarstome antrają teismų įstatymo redakciją, kurią parengė darbo grupė, vadovaujama Seimo Teisės ir teisėtvarkos komiteto pirminkino Juliaus Sabatausko (darbo grupė nebuvo įtraukta visuomenės atstovai). Parengtame dokumente dar nėra to, ko reikalauja visuomenės organizacijos. Tarėjų institucijos steigimui neprieta. Vyktant diskusijoms atsirado viltis, kad į teisėjų atrankos komisiją bus įtraukiami visuomenės atstovai, skelbiame pretendentų pavarde, gyvenimo aprašymai Prezidento kanceliarijos internečiniame tinklapyje, „Valstybės žiniose“, daromas garso įrašas ir protokoluojama. Teisėjų tarybos posėdžiai įmanomai bus viešinami techninių priemonių pagalba. Seimo Teisės ir teisėtvarkos komitetui reikėtų neužtęsti teismų įstatymo projekto parengimą, neatidėlioti šūsnies Seimo svarstymo laukiančių įstatymų projektų. Ar pavyks įteisinti šiuos pakeitimus, parodys svarstymą eiga.

Seimo valdyba pritarė grupės Seimo narių iniciatyvai rengti referendumą dėl tikslingumo kurti tarėjų instituciją. Dabar galvojama, kad Konstitucijos keitimo kelias yra realesnis. Grupė Seimo narių Tėvynės sąjungos iniciatyva užregistruavo Konstitucijos pakeitimą, numatomas pateikimas artimiausiai posėdyje.

Visuomeninių ekspertų (specialistų) institucijos kūrimas

Darbo grupei pasiūliau svarstyti visuomeninių ekspertų institucijos steigimą. Tai galėtų būti tik tam tikras specialiajasis žinias ir aukštajų išsilavinimą turintys savo sritis profesionalai, kurie patariamojo balso teise dalyvaujančios specializuotose bylose. Tokius visuomeninius ekspertus ir specialistus galėtų paskirti kompetentingiausios Lietuvos visuomeninės organizacijos, kurios vienija tam tikros profesijos atstovus (medikus, teisių gynėjus, menininkus, neigaliuosius ir kt.). CPK ir BPK straipsniuose jau yra reglamentuoti šie proceso dalyviai – ekspertai, specialistai, tačiau visuomeninių organizacijų galėtų būti atrinkti iš anksto. Atlikdami teisėjų patarejimo profesiniais klausimais funkcijas jie atliktų ir visuomenės atstovų – stebėtojų, bet ne advokato funkcijas. Tai turėtų padidinti visuomenės pasitikėjimą teismais. Šie visuomeniniai ekspertai teiktų konsultacinių pagalbą bendrosios ir specializuotos kompetencijos teismų teisėjams bei dalyvautų bylose, nagrinėjamose tiek pirmaja, tiek apeliacine instancija.

Individualus piliečio skundas

Visu aktualumu grįžta diskusija dėl piliečių teisės kreipimasis į Konstitucinį Teismą (KT). Manau, kad šalia Konstitucijos nurodytų keturių subjektų (Prezidentas, Vyriausybė, penktadalis Seimo narių, Teismas), turinčių teisės kreiptis į KT, reikėtų ją su teikti Seimo kontrolieriams – imtinai iki pavienių piliečių. Daugiau nei 30 Europos šalių šia teisė turi. Lietuva tebéra valstybių mažumos grupėje, kuri neturi šios teisės. Daugėja mūsų piliečių skundų Europos žmogaus teisių teisme. Išplėtus teisės kreiptis į Lietuvos KT ir sukurus griežtą bylų atrankos sistemą – prūmisi svarstymui tik principinius žmogaus teisių pažeidimus – sumažėtų skundų prieš Lietuvą Europos žmogaus teisių teisme.

(atkelta iš 1 psl.)

Šiai operacijai buvo rengtasi iš anksto. Jau 1940 m. liepos 7 d. Vidaus reikalų ministerijos valstybės saugumo departamento direktorius Antanas Sniečkus (paskirtas Dekanozovo nurodymu) patvirtino „prieš valstybinių“ partiją – tautininkų, liaudininkų, krikščionių demokratų, jaunalietai, trokininkų, socialdemokratų, eserų, šaulių ir kitų, vadovaujančio sastato likvidavimo planą. Naktį iš liepos 11-osios į 12-ąjį Lietuvoje buvo suimta per 2000 politikų ir visuomeninių organizacijų veikėjų. Jie buvo išvežti į Butyrkų, Lubiankos kalėjimus. Si akcija buvo įvykdyta prieš Liaudies seimo rinkimus, įvyksiantis 1940 m. liepos 14–15 d. Tų pačių metų birželio 19 d. suimtas buvęs Lietuvos ministras pirmininkas Augustinas Voldemaras su žmona ir išvežtas į Maskvos, vėliau – į Ordžonikidzės kalėjimą. Vidaus reikalų „ministras“ Mečislovas Gedvilas pasirašė potvarkį ištremti Lietuvos ministram pirmininką Antaną Merkį ir užsienio reikalų ministram Juozą Urbšį su šeimomis. Parašą patvirtino Justas Paleckis. Jau kitą dieną A. Merkys su šeima buvo ištremtas į Saratovą, J. Urbšys –

Raudonasis birželio košmaras

Laisvės alėja Kaune 1940 m. birželio 15 d.

į Tambovą, buvęs ministras pirmininkas Leonas Bistras – į Vorkutą.

LTSR saugumo liaudies komisaras A. Gladkovas išleido įsakymą dėl trėmimų operacijų pasirengimo „kenksmingam antisovietiniam, kriminaliniui ir socialiai pavojingam elementui Lietuvoje išvalyti“. Prie LTSR NKGB

buvo įkurtas devynių asmenų operatyvinis štabas. Be septynių valstybės saugumo ir kontržvalgybos darbuotojų štabo sudėtyje buvo du NKVD atstovai, milicijos paragūnai ir NKVD kariuomenės operatyvinio pulko vadasis plk. Nikolinas. Trėmimų operacijai įvykdyti apskrityse, Vilniaus mieste ir operatyviniuo-

se geležinkelio skyriuose įkurti vadinamieji „trejetai“.

Suskaičiuota, kad tremtiniai reikia „sodinti“ 57 geležinkelio stotyse ir 10 siauruko geležinkelio stočių. Prireikė 1 202 vagonų.

Deportacija Lietuvoje prasidėjo 1941 m. birželio 14 d. 2–3 valandą nakties.

1941-ųjų birželio 15–22 d.

iš Lietuvos išvažiavo 19 ešelonų, juos sudarė 971 vagonas. Tomis dienomis ištremta 30 485 žmonės.

Apie masinius žmonių trėmimus Lietuvoje žinojo tik giminės ir artimieji, o užsienyje – beveik niekas. Tačiau už Atlanto gyvenantys pažangūs užsienio veikėjai platino informaciją apie masines represijas Baltijos šalyse. Apie tai rašė J. Rimašauskas, L. Kerulis, J. Prunskis, M. Valiukėnas, dr. A. Damušis. L. Kerulis atliko milžinišką darbą – parengė 1940–1941 m. ištremtų lietuvių abécelinį sąrašą, į kurį įrašyti 19 285 asmenų pavardės. Labiausiai pirmojo trėmimo metu nukentėjo Lietuvos ūkininkai – ištremta 2 112 žmonių, taip pat 1 923 tarnautojai, 875 darbininkai, 748 karininkai ir kareiviai. Išvežta 5 459 vaikų ir paauglių iki 18 metų, 11 619 darbingo amžiaus žmonių nuo 18 iki 60 metų, 851 senelis.

Komunizmo padariniai paliko gilius randus tautos širdyje. Laukiame, kol komunizmo nusikaltimus tiriantis Tarptautinis tribunolas tars lemiama žodį.

Jonas KIRLYS

Nuotraukos iš Kauno Tremties ir rezistencijos muziejaus fondų

Tremtinių kapų amžinoji šviesa

Vėl atėjo diena, suvirpinti net labiausiai užkietėjusių širdjį – Gedulio ir vilties diena. Matyt, reikėtų pačiam lipti į nežinią įvykstantį gyvulinį vagoną, kad pajustum tai, ką jautė tomis dienomis vežami žmonės, kurių daugelis negrižo, o mirštantieji maldavo savo vaikus, kad jų kaulai būtų parvežti į Lietuvą. Nežinaukitos šalies, kurios žmonės būtų važiavę parsivežti savo artimųjų palaikų, išskyrus mūsų krašto žmones. Neradusieji artimųjų kapų statė kryžius, tvarkė bendras kapines. Nežinauk, ką turi justi sūnus ar dukte, paimdam i rankas tėvo ar motinos kaukolę ir rinkdamis kaulelius, bet tikrai žinau, kad tautos kančios nebus užmirštros ir dovanotos, nes kol kas griežtai galioja melo netvermės ir tiesos tvermės dėsniai.

Šv. Rašte pasakyta: „Kas uždengta, bus atidengta, kas nutilėta, apie tai bus šaukiama nuo visų stogų...“ Nesvarbu, kad daug kas nori amžinai išlaikinti savo darbus šiandieninėje Lietuvoje. Juk A. Solženycinas apie Rusijos valdžią sakė: „Melas, melas, melas“, bet ar likopaslaptyje Molotovo-Ribentropo slaptieji dokumentai, kurių buvimą aršiai gynė M. Gorbačiovė? Ar likopaslaptyje Tuskulėnų, Katynės, Serebrenicos žudy-

nės? Ar liko paslaptyje Sibiro gulagai ir nacių koncentracijos lageriai?

Sakoma, kad laimingi nimirusieji už Tėvynę, laiminga Tėvynė, jei yra kam už ją nūmerti. Tai – Lietuvos partizanai, kurių kapų daug ir Sibire. Jie kovėsi tvirtai tikėdami, kad „Aukščiausiam įstatymui paklūsta tas, kuris gūdžiai naktį vienas miršta beviltiskame poste“. Daug Lietuvos partizanų taip ir mirė, o jų kova prasminga, nes kolonistai bijojo važiuoti į Lietuvą. Ir tik jų bei Sajūdžio dėka galėsime švēsti Lietuvos tūkstantmetį. Idomu, kaip šią datą paminėtume esant „ekonominiams savarankiškumui“ ir dar Rusijos sudėtyje!? Si šventė tikriausiai būtų nutylėta, tarsi visa Lietuva būtų palaidota Sibire.

Neseniai Ukrainos Rada priėmė įstatymą, kad 1930 metais Kremliaus vadovas J. Stalinas vykdė ukrainiečių tautos „golodomorą“ – marijano tautą badu. Tik komunistai rėkė, kad to nebuvo, buvo tik... tragedija. Nieko sau tragedija, kai per dieną mirdavo 25 tūkst. žmonių! Šis įstatymas įpareigoja paskelbtį ukrainiečių tautos genocidą, kurio iniciatorius – didysis diktatorius.

Šiandien turime kuo

džiaugtis: mūsų jaunimas vyksta į Sibirą tvarkyti tremtinį kapų. Vyksta savanoriškai, ne varu varomi. Ir kas galėtų pasakyti, kad mūsų jaunimas blogas. Tai tik kai kurių suaugusiųjų mąstymenos stagiacija. Faraono Tutanchamono kape rastame papiruse šie žodžiai: „Atėjo baisūs laikai. Vaikai neklauso tėvų ir negerbia papročių“. Prieš kiek tūkstančių metų tai buvo rašoma? Negi mūsų jaunimas turi mesti į šalį kompiuterius, madingus telefonus ar neiti į diskotekas, o su armonika į vakaruškas?... Kartą garsiai pasakiau, koks protinges mūsų jaunimas, ir už nugaros išgirdau egzaltuotų ponų šnyptimą. Bet tos ponios nevažiuoja į Sibirą tvarkyti tremtinį kapų. Buvusių „komsomolijos“ vadų vaikai taip pat ten nevažiuoja, kaip netarnauja ir Lietuvos kariuomenėje.

Vienų mirusiuju palaikai parvežti į Lietuvą, kitų kapai amžiams liks svetimoje žemėje. Naktį atsisukę į Siaurę ir Rytus pamatysime žiburėlių jūrą. Tai tremtinį kapų liepsnelės šviečia mums amžinaija šviesa. Ir švies, kol gyva Lietuva. Tie, kurie ją regime, už juos visus atsiduskime Dievui.

Dr. Rimantas GINTARAS

Jų auka prisimenama ir po daugelio metų

Pirmasis šių metų važiavimas į Gasparėlių kaimą buvo prieš didžiuosius žiemos šalčius, vasario 5 dieną. Gamta tą dieną dovanėjo daug saušlės spinduliu, nedegino šaltis. Vėliau seserys, giminės, Panevėžio žygeviai ir kiti asmenys dažnai lankys šią vietą. Tą dieną gerai išsiminiai, nes jau garbaus amžiaus sulaukusios seserys dar kelis mėnesius minėjo gražią šventę.

Ta sekmadienį Pajistro bažnyčioje buvo aukojamos šv. Mišios už Gasparėlių kaimo partizanus – Petrą Dunkevičių-Juokdarį ir brolius Balčikonius – Jurgi-Juozapą ir Vytautą-Gražutį.

Renginį organizavo kraštietis Stanislovas Garnys. Prieš kurį laiką buvo sunku nuspėti, kur vyks renginys, gal bus daug sniego ir negalėsime pasiekti Gasparėlių. Vyrai sakė, kas bus – tas, vis tiek vykime, nors žvakeles prie paminklo žuvusiems partizanams nunešime.

Kiek jaudulio patyrė partizano Petro Dunkevičiaus seserys Konstancija ir Ona! Jos ryškiai prisiminė praeitį. Ona ieškojo tinkamų renginių eilėraščių, pasirūpino, kad paminklas Gasparėlių

kaime būtų apjuostas tautine juosta, padėta gėlių, uždegtos žvakutės. Kalbėjo Pajistro kraštietių klubo „Ažuolas“ prezidentas gydytojas Petras Knizikevičius, kraštotorininkas Bronislovas Mažylis, Stanislovas Garnys.

Tai įvyko 1945 m. vasario 2-ąją, Grabnycių dieną. Partizanai slapstėsi pas Morkūnienę. Namiškiai buvo išvykę į bažnyčią, duktė Palutė – į darbą, sūnus Petras – į malūną. Atvykę stribai padegė gyvenamajį namą, kur slėpėsi broliai Balčikonai. Du iš jų bandė pabėgti, bet buvo nušauti, trečiasis nesirodė. I slėptuvę stribai įmetė granatą. Ištraukė Petro Dunkevičiaus kūną ties širdimi rado šautinę žaizdą. Partizanų kūnus išvežė, kad nei palaidoti, nei apraudoti saviškai neturėtų galimybę.

Renginio metu kalbėjo partizano sesuo Konstancija. Ji sakė jaučianti didelę netektį, bet kito pasirinkimo meto jaunuoliai neturėjo. Tą jaunų žmonių auką, sudėtą ant Tėvynės laisvės aukuro, žmonės prisimena ir po 55 metų.

Ona STRIŠKIENĖ

2007 m. birželio 15 d.

Dvasinga gyvenimo pamoka

Vargu, ar Darbėnų miestelis beprisimena, kad kada nors būtų suplaukė tiek daug žmonių, kiek gegužės 19-ąją, kai minėjome Partizanų pagerbimo, kariuomenės ir vienuomenės vienybės dieną.

Iškilmės prasidėjo Darbėnuose Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje. Šv. Mišias koncelebrovo parapijos klebonas Arūnas Bladžius. Prie paminklo Kardo rinktinės partizanams Darbėnuose buvo padėta gėlių. Sveikinimo žodį tarė Darbėnų seniūnijos seniūnas Edvardas Stalmokas. Jis džiaugėsi, matydamas gausų būrį svečių, pasveikinovis už svarbiai ir prasminga švente ir palankėjo branginti istorinę tautos praeitį, kuri – tiltas į dabartį.

Sovietinė okupaciją ir jos pasekmes mūsų tautai glaudė apžvelgė Tėvynės sajungos Kretingos skyriaus pirmininkas, rajono savivaldybės vicemeras Juozas Mažeika. Gyvą tautos istorijos lapą atvertė buvęs Kardo rinktinės partizanas ryšininkas Juozas Viluckis. Nors ne kartą jam pačiam teko akis į akį susidurti su stribais, „judošiais“, Tėvynės laisvė – brangesnė už gyvenimą.

Su giliu jauduliu pavergtą Tėvynės paveikslą prisiminė Šaulių kuopos narys palangiškis Naverauskis. Ne vienam virptelėjo širdis, besiklausant, kaip buvo terorizuojama jų šeima, kaip „Stalino rojuje“ vaikai mirė iš bado, kaip švieisiausi ir darbščiausi Lietuvos žmonės buvo šaudomi, treimami į Sibirą.

Klaipėdos universiteto Humanitarinių mokslų fakulteto dėstytoja dr. Jūratė Liauciūtė džiaugdamasi iškovota laisve ir nepriklausomybe, apgailestavo, kad šiandien, sparčiai žengdami į technologijų pasaulį, užmirštame dvaines vertėbes. Paragino branginti ir saugoti atminimą tų, kurie savo mirtimi atnešė darbaitės ramybę.

Žuvusiųjų atminimas pagerbtas ne tik tylos minute, ne tik gelių vainikais, jiems buvo giedamos ir gražiausios giesmės, nuskambėjo ne viena partizanų daina. Už tai ačiū Klaipėdos buvusių politinių kalinių ir tremtinų chorui „Atminties gaida“ (vad. Vytautas Saikauskas) bei ansambliai „Atmintis“ (vad. Nijolė Rimkienė).

Ne vieno širdis krūptelėjo pasigirdus salvėms – ženkłams, kad partizanų kova nebuvo beprasmė: padėjo išsaugoti amžinajį troškimą – gyventi laisvėje!

Pagerbtai partizanai ir Nausėdų miške. Ir čia skam-

bėjo giesmės, smėlio kauburėlių užklojo gėlės bei atminties žvakutės.

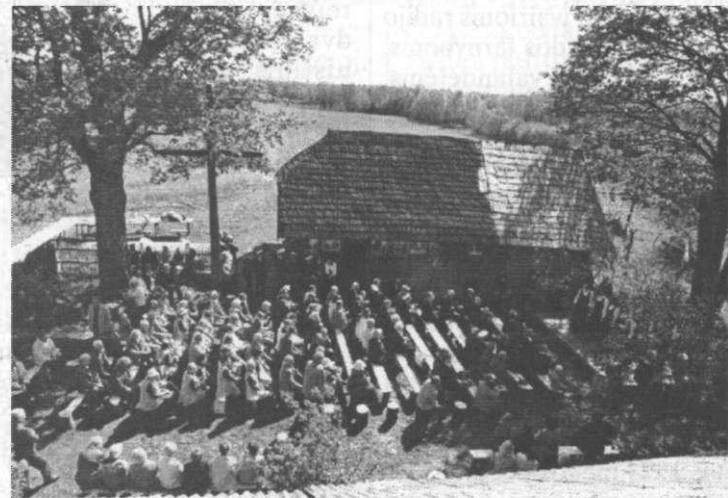
Renginys tęsėsi Kiaupiškėse, brolių Antano ir Alydo Burbų sodyboje (organizatoriaus Stasio Burbos téviškėje).

niausioje pasipriešinimo kovoje išliko gyvas ir nepalaužamas.

Ne vieno akyse suspindo jaudulio ašara žvelgiant į krentingiškės Valerijos Žalienės parengtą nuotrauką ekspoziciją, pasakojančią apie 1948

Darbėnuose, prie paminklo Kardo rinktinės partizanams

Sugužėjo svetelių iš visos Lietuvos... A.Pečiukonio nuotr.

Čia po galingais placiašakiais klevais visą pusdienį skambėjo partizanų dainos, atliekamos choro „Atminties gaida“, ansamblio „Atmintis“. Meninę programą pajavirino S. Iplilties kultūros namų folkloro ansamblis (vad. Rimantas Varkojis). Muzikinės programos intarpause išgirdome Tauro apygardos Biutės rinktinės partizano, dienis leitenanto Algirdo Pečiukonio prisiminimus. Apie Tėvynės sampratą, amžinąsias vertėbes, dvasisios milžinų (partizanų) žygydarbius, apie mūsų atsakomybę ir pareigą susirūpinės kalbėjo renginio organizatorius Stasys Burba.

Naujausias eiles, skirtas partizanams, skaitė klaipėdiškė Agota Vaitkūnienė, vydantiškė Nijolė Rimkienė bei darbiniškis Juozas Maksvytis.

Šventės proga senolėje klėtelėje, skaičiuojančioje gal antrą šimtmetį, buvo įrengtas tikras rezistencijos muziejus. Gausybė eksponatų mums priminė tą košmariską ir audringą laiką, kai tūkstančiai vyru, palikę verkiančias motinas ir žmonas, išejo į mišką. Tėvynės meilės šauksmas ir kruvi-

metais ištremtu į Krasnojarsko kraštą žmonių kančias ir dramatiškus likimus. Darbėnų seniūno Edvardo Stalmoko drobės – atgaiva ir palaima širdžiai. Kiek daug jose švieisos ir šilumos!

Irvakarėjant nuaidėjusios trys patrankos salvės (už pastutinį Lietuvos partizaną Praną Končių-Adomą, žuvusį 1965 m. liepos 15 d., už žuvusius Kardo rinktinės partizanus ir už Lietuvą) priminė: „Branginkime savo krašto istoriją! Budinkime tautos atminti! Išsaugokime tuos, kurie mokejo numirti užskaisciai švytinčią dangų ir žydinčią žemę“.

Dainų ir poezijos vakarėlė prie bendro vaišių stalos dar labiau suartino. Pažutome, kokie mes brangūs ir reikalingi vieni kitiems. Už tokią nuostabią ir dvasingą gyvenimo pamoką nuoširdžiaus žodžius tariame darbiniškiam Stasiui Burbai, seniūnui Edvardui Stalmokui bei meno kolektivų dalyviams ir vadovams.

Juozas MAKSVYTIS,
Kretingos r. Darbėnų
vidurinės mokyklos
mokytojas

Išsaugokime šventą atminimą

Visą savaitę Lietuva skendėjo renginių, skirtų Gedulo ir Vilties dienai paminėti, jūroje. LPKTS Kauno filialas šią datą pradėjo mineti birželio 11-ąją. Renginį pradėjo Seimo narė, TS PKTF tarybos pirmininkė V.V.Margevičienė. „Išsaugokime šventą atmintį vardan savo vaikų ir vaisiai“.

Pirmiausia buvo tartas vilties ir paguodos žodis, sugiedota „Tautiška giesmė“, pagerbtas Amžinojo poilsio išėjusiųjų atminimas. Šią misiją, išpindamas Laisvės šauklio

suoti Tomsko sritys vaizdai, žmonių, čia gyvenusių ir éjusių sunkų lažą, prisiminimai. Jais dalijosi buvę tremtiniai – V.Piličiauskas, V.Senvaitis, aktorius P.Venslovas, A.Pribušauskaitė.

Prisiminimai, prisiminimai, prisiminimai... Juos žarstė 1941-ųjų tremtinė Lina Malinauskienė, rašineliu apie senelių tremtį ištraukas skaitė Eigulių vid. mokyklos moksleivę Vilma Tarandaitė ir Simono Daukanto vid. mokyklos mokinę Rasa Bartkevičiūtė. Šventei iškilmingumo

Renginio svečiai. Pirmoje eilėje – aktorė R. Staliliūnaitė ir vyskupas J. Preikšas Zenono Šiaučiulio nuotr.

poeto Bernardo Brazdžionio eilių, atliko JE vyskupas Juozas Preikšas. „Minime dieną, kai mūsų tauta pradėjo Golgotos kelią, – sakė vyskupas.

– Mes dėkojame jums už drąsą, už ištvermę ir suteiktą viltį, kad Lietuva bus laisva. Jūs – šventieji kankiniai. Iš jūsų mokomės mes, mokysis ir ateities kartos.“

Seimo narys, TS pirmininkas Andrius Kubilius šio renginio dalyviams atsiuntė sveikinimo laišką. Peržiūrėta režisierius A.Rubinovo dokumentinė kino juosta „Važiuojam iš ukvatos“. Ją pristatė albumo „Negrūžiame“ autorių Antanas Sadeckas. Dokumentiniame filme užfik-

ir prasmės suteikė aktorių Rūtos Staliliūnaitės ir Egidijaus Stanciko parengta programa. Rūta Staliliūnaitė perskaitė ištrauką iš naujos Leonardo Gutausko knygos „Sapnų teologija“ apie sunkią tremtinės našlaitės Augustės dalią, Egidijus Stancikas – poeto A.Miškinio eilių ir laiško, rašyto iš tremties, ištrauką.

Kauno pedagogų kvalifikacijos centro atstovui už patriotinį jaunimo auklėjimą miesto bei apskrities mokyklose Lietuvos politinių kalinių ir tremtinų sąjunga padovanėjo istorinio meninio filmo „Vienui vieni“ kompaktinę plokštelynę.

“Tremtinio” inf.

Užsiprenumeruokite

„Tremtinį“!

Prenumeratos indeksas – 0117. Prenumerata kainuoja: 1 mén. – 5,20 Lt, 3 mén. – 15,60 Lt, 6 mén. – 31,20 Lt. Vienas savaitraščio numeris kainuoja 1,30 Lt.

„Tremtinys“ išeina keturis kartus per mėnesį.

Iki kiekvieno mėnesio 22 d. galite užsiprenumeruoti „Tremtinį“ kitam mėnesiui.

„Tremtinį“ siunčiame ir į užsienį. Prenumeratos kaina metams – 80 JAV dolerių.

Nepamirškite savo laikraščio!

„Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ keliai

Šiemet minime „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ pasiromy 35 metų suvakštį.

Mirus Stalinui, okupacinis režimas Lietuvoje kiek sušvelnėjo, tačiau persekojimai anaipol nesiliovė. Nepaisant persekojimų, vis atsiradavo drąsolių, kovoju sių už tautos išlikimą ir tikėjimo laisvę. Profesorius Juozas Brazaitis „LKB Kronikos“ pirmojo tomo žangoje rašo: „Kova prieš religiją, Bažnyčią ējo kartu su kova prieš tautinę sąmonę. Religinė ir tautinė sąmonė visuomet buvo glaudžiai sutapusios Lietuvoje, ypač išorinio pavojaus metu“. „LKB Kronika“, pateikdama gyvus faktus, rodė pasauliui tikrają religinę padėti okupuotoje Lietuvoje, bet kartu ir nepalūžusių mūsų tautos savimonę, tautos atkaklumą, gyvajį tikėjimą bei viltį. Taigi šis leidinys virto registruotų sovietinės valdžios nusikaltimų metraščiu, vieša tribūna, gąsdinęs partokratiją net septyniolika metų – iki 1989-ųjų, mūsų tautinio atgimimo nesulaikomos bangos plūpsnio.

„LKB Kronikos“ pirmasis numeris datuotas 1972 m. kovo 19 diena. JAV lietuvių pastangomis kronikos numeriai sudarė 10 tomų rinkinį. Vienuoliktasis tomas išėjo 1997 metais, jau nepriklausomoje Lietuvoje ir buvo skirtas „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ 25-mečiui paminieti, ižanginį žodį paraše su jos buvęs redaktorius, dabar Kauno arkivyskupas Sigitas Tamkevičius bei knygos autorių Vidas Spengla. 2001 metais Katalikų akademija išleido to paties autorius – Vido Spenglo 11-tojo tomo papildytą bei naujai suredagotą leidimą, pavadintą „Bažnyčia, „Kronika“ ir KGB voratinklis“.

Didelį aktyvumą planuoja leisti leidinį, kuris informatyviai atspindėtų Bažnyčios persekojimą, parodē būrelis veikliųjų Vilkaviškio vyskupijos kunigų. Ši sumanymą 1972 metais išgavendino ypač savo veiklumu pasižmėjęs tuometinis minėtos vyskupijos kunigas Sigitas Tamkevičius. Šiam kunigui, dalinantis mintimis su tremtyje buvusių vyskupu Vincentu Sladkevi-

čiumi, gimė sumanyto leidinio pavadinimas. Vyskupas, laimindamas šį kilnų sumanymą, pasiūlė leidinį pavadinti „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronika“. Pogrindinės kronikos vyriausiuoju redaktoriu mi ir pagrindiniu koordinatoriumi vienuolika metų buvo minėtasis kunigas Sigitas Tamkevičius. 1983 metais areštavus kunigą S. Tamkevičių, kronikos leidimo vairą perėmė pogrindinės išventintas iš kunigus fizikos matematikos mokslo daktaras Jonas Boruta, dabartinis Telšių vyskupas.

„LKB Kronikos“ nuolatiniai remėjai bei jos redaktorių konsultantais buvo garbūs Lietuvos vyskupai, už nepataikavimą sovietų valdžiai ištremti iš savo vyskupijų – Vincentas Sladkevičius ir Julijonas Steponavičius. Kronikos leidimui aktyviai talkino veiklieji kunigai Alfonsas Svarinskas, Jonas Kauneckas, Juozas Zdebskis, Bronius Antanaitis, Jonas Lauriūnas, Pranas Račiūnas, pogrindžio salygomis vyskupo Julijono Steponavičiaus išventintas kunigu Kazimieras Ambrasas, gyvaja legenda tapusi Švč. Nekalai Pradėtosios Mergelės Marijos tarnaičių seserų kongregacijos narė Nijolė Sadūnaitė, seserys Genovaitė Navickaitė, Bernadeta Mališkaitė, Birutė Briliūtė, Gema Staneleytė ir kt. Ypač didelis krūvis rengiant ir redaguojant „LKB Kroniką“ tekėdavo seserai Elenai Šliauskaitei.

„LKB Kronikos“ leidimas reikalavo didelio pasiaukojančio darbo, pasitikėjimo vienas kitu, ryžto ir drąsos. Iš kronikos leidimo ir platinimo talką stodavo ir pasauliečiai idealistai, kuriems labai rūpėjo Bažnyčios ir Tėvynės likimas. Iš tokų paminėtinės Petras Plumpa, Vladas Lapenės bei kiti. Daugelių už savo patriotinę veiklą buvo įkalinti sovietiniuose lageriuose, persekojami, kiti – „neaiškiomis aplinkybėmis“ tragiškai žūdavapacijoje okupuotoje Lietuvoje.

Nepaisant aukų, „LKB Kronikos“ leidyba ir platinimas nenutrūko, ji tapo lyg nesugaunama, nesunaikinama. Kronika būdavo spausdinama paprasta rašomąja maši-

nėle, o vėliau dauginama dažniausiai elektrografiniu būdu. Jos tiražas, manoma, siekė per 200 egzempliorių. Ne vienas žmogus, perrašinėdamas ją rašomąja mašinėle, didino jos tiražą.

Kronikos numeriai pasiekė Vakarus per iš mūsų kraštą atvykusius turistus arba per Maskvoje gyvenančius disidentus. Si leidinio „kelionė“ buvo labai rizikinga, kartais ji baigdavosi per surengtą kratą sovietų muitinėje. Tačiau pasiaukojusių žmonių sumumo dėka visi kronikos numeriai pasiekėdavo laisvojo pasaulio erdvę. Iš pradžių – atspaudo dantais lapeliais, o paskui – fotografijos juoste, paslėpta įvairiuose suvenyruse, dantų pastos tübelėse ar pan. Vakarose jos padau-ginti egzemplioriai būdavo perduodami įvairiomis radijo stotims, spaudos tarnyboms, lietuvių radijo valandėlėms. Išversta į anglų, prancūzų, ispanų, italių, vokiečių, portugalių kalbas, Kronika per žinių agentūras pasklisdavo po pasaulį. Iš Vakarų radijo stočių ji pasiekėdavo ir Lietuvą. Užsienio lietuvių pastangomis Kronikos numeriai pradėti leisti atskiromis knygomis po kelis numerius viename tome. Pirmasis gražiai išrištas „LKB Kronikos“ tomas išleistas 1974 metais penkių tūkstančių egzempliorių tiražu.

Užsienyje leidžiant ir platinant „LKB Kroniką“ daug pasidarbavo kunigas Kazimieras Pugevičius, monsinjoras Vincas Minkevičius, kuni-gas Kazimieras Kuzminskis, prelatas Jonas Petrošius, kuni-gas Pranas Gavėnas bei gržus būrys pasauliečių. Pasauliui buvo pateikama gyva informacija, rodanti sovietų pervergostos Lietuvos beteisiškumo randus, valdžios veidmai-niavimą, tuo pačiu ir mūsų tautos dvasinių atsparumą, tikėjimą, neprarastą viltį.

Minėdami „Lietuvos Katalikų Bažnyčios Kronikos“ jubiliejų, pasistenkime širdimi ir protu dar kartą pažvelgti į tuos, kurie nebodami audrū trupino nelaisvės pančius, davė mums sparnus. Svarbu, kad jais mes sugebėtume ir norėtume pakilti į Šviesą. **Zigmas TAMAKAUSKAS**

Fotografijos paroda „Tremtis“

Šiaulių fotografijos muziejuje (Vilniaus g. 140) birželio 14–rugpjūčio 25 d. veiks Juozzo Kazlausko (1941–2002) fotografijų paroda „Tremtis“.

Parodoje pristatomos fotografijos iš serijos „Tremtis“, sukurtos 1989 m. per ekspedicijas į Sibirą, lietuvių tautos

tremties ir įkalinimo vietas, kur autorius užfiksavo benystančius, tremtinių bei politinių kalinių kasdienybę ir tragišką likimą menančius lagerių barakų griuvėsius, kameras ir karcerius, išlikusius daiktus ir svyrancius antkapinius kryžius. J. Kazlauskas,

pats buvęs tremtinys, fiksuo-damas aplinką jautriai parodo to sunkaus laikotarpio ypatą emocinę atmosferą. Autorius ne tik dokumentuoja istorijos ženklus, jis perteklia juos vaizdinga menine simboliu kalba.

“Tremtinio” inf.

Naujos knygos

Išlikusiųjų prisiminimai

Pristatome naują buvusių tremtinių prisiminimų knygą „Mus skaiciavo vagonais...“ Tai Šakių krašto (zanavykų) šeimų ir pavienių asmenų, patekusių į sovietinių trėmimų mėsmales, parašyti prisiminimai. Knygą, bendradarbiaujant su LPKT bendrijos Šakių skyriumi, sudarė Albinas Bendžiūnas, Pranas Endriukaitis, Teresė Ižganaitienė.

Pratarmeje LR Seimo narys prof. A. Dumčius rašo: „Mūsų jaunimas ir ateities kartos turi žinoti, kokių žiaurumu prisiekė fiziniis ir dvasiniis komunistinių genocidas, naikindamas lietuvių tau-tą.“ Knygoje pateiktas Šakių r.

1941–1953 m. tremtinių sarašas. Jame nurodyta ištremtų pavardės, vardai, tėvavardžiai, datos ir vietovės, iš kur ištremti ir tremties vietas. Leidinyje „Mus skaiciavo vagonais...“ randame prisiminimus tų, kuriems buvo lemta sugrižti. Prisiminimais dalijasi prof. Arimantas Dumčius, Vytautas Duba, Ona Jakaitienė, Juozas Liutkevičius, Juozas Mockevičius, Onutė Bakaitytė-Švilpienė, Gediminas Povilas Urbys ir kiti. Kiekvieno autoriaus pasakojimai iliustruoti nuotraukomis,

pažairinimui randame dainių tekstų, eileraščių posme-lių. Kiekvieno buvusio tremtyje pasakojimai nuoširdūs, iškinami ir teikia naujas informacijos apie patį sunkiau-

sių laikotarpi, kurį teko išgyventi žmonėms, atsidūrusiems toli nuo tėvynės, tačiau randame ir optimistinių epi-zodų, būdingų šio krašto žmonėms.

Zanavykų krašto skaitytojas knygos puslapiuose sutiks daug pažįstamų, buvę tremtinių prisiminis atšaurias žiemas ir kaitrias vasaras, žvelgdamis į laiko patamsintas nuotraukas prisiminis jaunystės dienas. Šiandien vaikaičiai juos seneliais ir proseneliais vadina, tad ši knyga jiems patraukli.

“Tremtinio” inf.

Už ką mus trėmė?

Vartydami sovietinio laikotarpio spaudą randame sveiku protu nesuvokiamų dalykų. Štai 1946 m. gegužės 3 d. laikraštyje “Tarybinis Rokiškis” rašoma: „Nubausti buožės – pieno privalomųjų pristatyti sabotuotojai. Daugelis valstiečių nebilogai vykdo pieno prievoles, bet atsiranda įvairaus plauko bužinio elementai, kuris stengiasi visokeriopai sabotuoti pieno privalomuosius pristatytius valstybei, nuslepant karvių skaičių ir visiškai, arba bent visai menkai tevykdant pieno prievoles“ (kalba netaisyta – red. past.).

Toliau straipsnyje rašoma, kad toks žalingas kenkimas valstybei negali būti pateisintamas ir sabotuotojai už tai gauna atitinkamą „užmokesčių“. Išnagrinėjus liaudies teisme sabotuotojų baudžiamąsias bylas nuosprendis beveik visiems buvo vienodos: lais-

vės atėmimas dvejėims ar daugiau metų, balsavimo teisių suvaržymas ir – tremtis.

Už tai, kad nuslėpė dvi melžiamas karves, Rokiškio aps. Južintų valsč. Neliubiškių vienkiemio gyventoja Ona Dičiūnienė nubausta dvejėmis metams laisvės atėmimo, su balsavimo teisių suvaržymu, ketveriems metams tremties už Lietuvos ribų, konfiskuojant nuslėptus gyvulius. Kamaju valsč. Laukagalių k. gyventojas Kazys Vilutis – dvejų metų laisvės atėmimu, balsavimo teisių suvaržymu, dvejų metų tremtimi iš Lietuvos, konfiskuojant nuslėptus gyvulius.

Straipsnio pabaigoje rašoma: „Šis teisingas Rokiškio aps. liaudies teismo sprendimas tebūnė perspėjimas vieniem buožėms, kurie bando sabotuoti privalomuosius pieno pristatytius valstybei, o tuo pačiu stengiasi kenkti liaudies gerovės kėlimui.“

2007 m. birželio 15 d.

Kova buvo prasminga

Gegužės 31 d. Anapilin išėjo buvęs Lietuvos laisvės armijos Žemaičių legiono Telšių kuopos vadasis Zigmantas DAULENSKIS-Sibiro Kulkas.

Gimė 1927 m. gegužės 2 d. Telšiuose. 1943 m., būdamas tik šesiolikos, davė LLA nario priesaką. Liko ištikimas jai visą gyvenimą. 1944 m. buvo išsiustas į vokiečių žvalgybos mokyklą Noihofe. Grįžęs tais pačiais metais buvo paskirtas LLA Žemaičių legiono Telšių kuopos vadu.

„Norėdami aprūpinti partizanų būrius spaudos prie-monėmis, medikamentais, ginklais bei šaudmenimis, su-derinę su štabu, vykdėme ginkluotus išpuolius. Telšių

muziejų ir Amatų mokyklą užémėme dvemis valtimis persikėlė per Masčio ežerą. Nuginklavome du sargybi-nius – stribus, bet nežinojo-me, kad trečias stribas tuo metu buvo išėjęs iš sargybos būstinių. Jis sukėlė NKVD ir stribų pajėgas, kurios mus ap-supò iš miško ir miesto pusiau, atidengė ugnį. Keturiene, su-gulę prie muziejaus sienų, trumpomis automatu serijo-mis sulaikėme stribus, kai ki-ti keturi partizanai pakrovė į valtį spausdinimo mašinėles, šipografus ir popierij. Stribai nežinojo, kad atplaukėme valtimi. Todėl, plaukdami ežeru, dar ilgai girdėjome šū-vius prie muziejaus.“, – iš Ziga-

mo Daulenskio prisiminimų. Buvo ne kartą sužeistas. 1945 m. išduotas. 1946 m. nuteistas kaip pogrindinės organizacijos vadas. Tardytas. Išvežtas į griežtojo reži-mo lagerį Intoje. Išleistas 1954 m. liepos 6 d.

Isidarbino Kaune. Iš ten po 1956 m. Vėlinių minėjimo NKVD išvytas gyveno ir dir-bo Kintuose, Juknaičiuose.

Anapilin išėjęs Zigmantas Daulenskis – vienas iš tų švie-suolių, neįvardintų didvyrių, kuriems mes šiandien turime būti dekingi už laisvą Tėvynę. Jų narsa ir stiprybė švies ir at-einančiomis kartomis.

Palaidotas Juknaičiuose.
Bendražygiai

Birželio 16 d. (šeštadienį) 11 val. Rumšiškių kultūros namuose įvyks politinių kalinių bendrijos „Kolyma“ narių suvažiavimas. Kviečiame aktyviai dalyvauti buvusių politinių kalinių ir jų artimuosius. **10 val.** nuo PC „Savas“ (Kaune) išvyks-ta autobusas.

Birželio 16 d. (šeštadienį) 11 val. Seredžiaus parapijos bažnyčioje bus aukoja-mos šv. Mišios už žuvusius Seredžiaus apylinkių parti-zanus. Po šv. Mišių bus atidengtas ir pašventintas paminklas. Kviečiame daly-vauti žuvusių partizanų artimuosius, visus norincius pa-gerbti žuvusiuosius.

Birželio 16 d. (šeštadienį) 12 val. Lietuvos liaudies būties muziejuje Rumšiškėse, prie tremtinių jurtos – žemi-nukės įvyks tradicinis lapteviečių susitikimas. Minėsime Gedulo ir vilties dieną bei 65-ąsias tremties į Arktį metines, pažymėsime Lapteviečių brolujos įkūrimo 15-ąsias metines, paminėsime Dalios Grinkevičiutės 80-ąsias gi-mimo metines, klausymimės aktorės Rūtos Staliliūnaitės skaitomų ištraukų iš Leonardo Gutausko eileraščių kny-gos „In fine“ ir aktoriaus Petro Venslovo paruoštos pro-gramos.

Turizmo agentūra "Titano vartai" kviečia į piligrimines ir pažintines keliones

Aliaskos odiseja. Liepos 31–rugpjūčio 12 d. Kaina nuo 12 500 Lt;

Nepalas–Tibetas (+ Indija). Spalio 11–23 d. Kaina nuo 8 850 Lt;

Turkija iki Ararato. Spalio 14–28 d. Kaina 3 525 Lt;

Izraelis–Kristaus šviesos kelias (lydės kunigas). Spalio 25–31 d., lapkričio 2–11 d. Kaina 2 990 Lt;

Izraelis–Egiptas–Jordanija–Mozės ir Kristaus kelias. Spa-lio 17–30 d., gruodžio 13–26 d. Kaina 3 900 Lt;

Peru, Bolivija (+ Čilė, Velykų sala). Lapkričio 18 – gruodžio 2 d. (+ 8 d.). Kaina nuo 9 500 Lt.

Turizmo agentūra "Titano vartai", A. Jakšto 9–14, Vilnius. Tel./faksas: (8 5) 212 2344, mob. 8 610 15 701; el. paštas info@titanovaartai.lt; www.titanovartai.lt.

Patikslinimas

"Tremtinio" Nr. 19 (753) 7 psl. skyrelyje, "Ilsėkites ramybėje" Janinos Petrulaitytės-Lebežinskienės nekrologe įsiplė netikslumą – Janina Lebežinskienė mirė 2007 metais, joss slapyvardis – Marti.

Kengyriečiai atsiprašo arti-muijų.

ILSEKITES RAMYBEJE

Zenonas Kašeta

1928–2007

Gimė Varėnos r. Rudnios k. neturtin-gų valstiečių šeimoje. Devynerių metų neteko mamos. 1950 m. gavo šaukimą į sovietų kariuomenę. Po mėnesio pabégo iš Prioziorsko karinio miestelio, netoli Vyborgo. Nuteistas 25 metams lagerio ir 5 tremties. Buvo įkalintas Vybor-go, Krestų kalėjimuje, Vorkutas lage-ryje. 1955 m. grįžo į Lietuvą.

Palaidotas Druskininkų Ratnyčios kapinėse.

Antanina Ciūnytė-Didikienė

1937–2007

Gimė Perlojos k., Varėnos r., ūkininkų šeimoje. Jos tėvas Vincentas Ciūnys buvo Dainavos apyg. Kazimieraičio rinkt. Merkio būrio partizanas, slapyvardžiu Bezas. Dešimtmetę Antaniną su jaunesniaja seserimi ir mama 1947 m. ištremė į Sibirą – Tiumenės sritį. Antanina, būdama vos penkiolikos metų, sun-kiai dirbo miško ruošos darbus. Po de-šimties metų tremties sugrįžo į Lietuvą.

Gimtinė buvo išdraskyta, apsigyveno pas pažystamus Varėnoje. Ištekėjo už buvusio tremtinio Julius Didikos. Užaugino du sūnus. Nuo 1990 m. buvo aktyvi LPKTS Varėnos filialo narė.

Palaidota senosiose Varėnos kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame sūnus su šeimomis, gimines bei ar-timuosis.

LPKTS Varėnos filialas

Bronė Medžiūtė-Čeriaukienė

1929–2007

Gimė Panevėžio r. Laimiškių k. ūki-ninkų šeimoje. 1951 m. šeima ištremta į Tomsko sr. Verchnij Ketsko r. Dirbo miško pramonės darbus. 1959 m. grįžo į Lietuvą, į gamtą kaimą. Dirbo fermoje. 1962 m. ištekėjo. Išėjusi į pensiją persi-kėlė gyventi į Panevėžį. Nuo 1996 m. bu-vo LPKTS Panevėžio filialo narė.

Palaidota Panevėžio Bitiškių kaimo kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas

Stasė Barkauskaitė-Petrauskienė

1925–2006

Gimė Panevėžyje. Šeimoje augo jauniausia iš keturių vaikų. Tapo partizanų ryšininkė. Nuteista 10 metų, kalėjo Irkutsko sr. Taišeto lageriuose. Nuo 1991 m. bu-vo LPKTS Panevėžio filialo narė.

Palaidota Panevėžio kapinėse.

Užjaučiame artimuosius.

LPKTS Panevėžio filialas

Juzefa Lupeikytė-Vaičikoniene

1922–2007

Gimė Jackagalių k., Raguvos valsč., Panevėžio aps. Seimoje augo keturi vai-kai. Baigusi pradinę mokyklą mokėsi Panevėžio prekybos mokykloje, buvo aktyvi ateitininkė. 1941 m. areštuota už dalyvavimą 1940 metų Vėlinių minėjime. Be teismo išvežta į Karlagą, 1943 m. nuteista 10 metų. 1947 m. buvo amnes-tuota, bet be teisės grįžti į Lietuvą. 1948 m. grįžo nelegaliai, oficialiai pris-registravo po Stalino mirties. Sukūrė šeimą. Užaugino dvi duk-teris ir du sūnus. Gyveno Anykščių r., Raguvėlėje. Ilgą laiką dirbo Panevėžio aklųjų kombinate. 1993 m. išleido prisiminimą apybraižą „Karlagas“.

Palaidota Jackagalių kaimo kapinaitėse.

Nuoširdžiai užjaučiame dukteris ir sūnų.

LPKTS Anykščių filialas

SL289

Redaktorė - Jolita Navickienė

Redakcija:

Aušra Šuopytė,
Dalia Maciukevičienė,
Vesta Milerienė

Tremtinys

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, LT-44309 Kaunas, tel. (8 37) 323 204, faksas (8 37) 323 214
El. paštas: tremtinys@erdves.lt, LPKTS puslapis internete: <http://www.lpkts.lt>
Įmonės kodas 3000 32645. Ats./sąsk. AB "Vilniaus bankas", kodas 70440, Nr.LT18 70440600 0425 8365.
Spausdino spaustuvė UAB "Rinkos aikštė", Josvainių g. 41, Kėdainiai
Offsetinė spauda 2 sp. lankai. Tiražas 3975. Užs. Nr.

Kaina 1,30 Lt